

UCHWAŁA NR XXIII/127/2020
RADY GMINY W JANOWICACH WIELKICH
z dnia 22 grudnia 2020 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2025

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U z 2020 roku poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 6 ust 2, pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Z 2020 r. poz.218 z późn. zm.) Rada Gminy w Janowicach Wielkich uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Janowice Wielkie na lata 2021-2025 w brzmieniu stanowiącym Załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Janowice Wielkie.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADA GMINY
w Janowicach Wielkich

PRZEWODNICZĄCY

Rady Gminy
w Janowicach Wielkich
Krzysztof Jurek
Przewodniczący Zarządu

UZASADNIENIE

Konieczność podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.), która określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ją stosujących.

Zgodnie z art. 6 pkt 2 ww. ustawy na gminie ciąży obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie między innymi poprzez opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Program określa działania, których celem będzie:

- zwiększenie w środowisku lokalnym dostępności i skuteczności pomocy dla osób uwikłanych w przemoc,
- podnoszenie kompetencji lokalnych służb działających w obszarze przemocy domowej,
- zwiększanie wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Zadaniem realizatorów Programu jest tworzenie i propagowanie rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych i prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz dostarczenie społeczeństwu wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem, a także motywowanie społeczności lokalnej do podejmowania dalszych działań na rzecz ofiar przemocy.

Ustawa nie precyzuje okresu, na jaki Program powinien być uchwalony, dlatego wybrano kilkuletni. Natomiast art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U z 2020 roku poz.713 ze zm.) stanowi, że do wyłącznej właściwości rady gminy należy stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

W wykonaniu obowiązku nałożonego powyższą ustawą wnosi się o podjęcie uchwały o treści jak w projekcie.

Załącznik do Uchwały Nr XXIII/127/2020
Rady Gminy Janowice Wielkie
z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie
uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2025

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w
Gminie Janowice Wielkie na lata 2021-2025**

I. WSTĘP

Rodzina funkcjonuje prawidłowo, gdy wszyscy jej członkowie respektują wzajemnie swoje podstawowe prawa, okazują sobie miłość i stwarzają możliwość do nieskrępowanego rozwoju. W sytuacji odwrotnej, rodzina narażona jest na kryzys. Aby umieć rozpoznać czy rodzina rozwija się zdrowo, czy też może zaczyna się w niej dziać coś niepokojącego, trzeba być świadomym swoich podstawowych praw. Należy zawsze pamiętać, iż:

- każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy,
- każdy człowiek ma prawo czuć się bezpiecznie w swoim domu,
- każdy człowiek ma prawo do szacunku i godnego traktowania,
- każdy człowiek ma prawo do swobodnego wyrażania swojego zdania i współdecydowania o sprawach dotyczących jego i jego rodziny,
- każdy człowiek ma prawo się mylić i być niedoskonałym,
- każdy człowiek ma prawo szukać pomocy, gdy jego prawa są łamane.

Dom rodzinny, spostrzegamy, jako środowisko miłości i opieki, bezpieczne i ciepłe miejsce domowego ogniska, schronienie przed całym złem zewnętrznego świata. Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem terroru i cierpienia, zagrożenia i poniżenia, lęku i rozpacz. Do niedawna niewiele o tym mówiono i pisano. Od kilku lat w Polsce coraz częściej posługujemy się terminem "przemoc w rodzinie" lub nieco łagodniejszym "przemoc domowa". W poszukiwaniu skutecznych form przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomagania jej ofiarom angażuje się wielu profesjonalistów i wolontariuszy, organizacji pozarządowych i specjalistycznych instytucji. Nie jest to łatwe zadanie, bowiem, środowisko rodzinne jest i powinno być skutecznie chronione przed ingerencjami zewnętrznymi. Zajmowanie się przemocą domową wymaga zarówno wnikliwego rozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, jak i szczególnej troski i rozwagi w trakcie interwencji. Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej w art. 71. 1. stwierdza, że „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych” oraz w art. 72. 1. mówi, że „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją”. Do głównych zadań rodziny należy przekazywanie dziedzictwa kulturowego nowemu pokoleniu oraz wychowywanie tego pokolenia zgodnie z normami życia zbiorowego.

Rodzina, jako wspólnota rodziców, dzieci i krewnych, zbudowana na fundamencie miłości, stanowi pierwsze i podstawowe miejsce doświadczenia współżycia z ludźmi. Rodzina, która nie radzi sobie w sytuacjach kryzysowych, a także nie realizuje swoich funkcji nosi miano rodziny dysfunkcyjnej. Jedną z krytycznych sytuacji, wymagającą natychmiastowej interwencji odpowiednich służb jest przemoc w rodzinie. Przemocą jest wszystko to, co czynione jest z myślą o zranieniu drugiego człowieka lub wyrządzeniu mu krzywdy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz. 218 ze zm.) oraz Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Rodzinie w Janowicach Wielkich na lata 2021-2025 jest realizacją art. 6 ust.2 w/w ustawy, zgodnie, z którym do zadań własnych Gminy należy „opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Program jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2016-2020, w szczególności w kwestii upowszechniania informacji o możliwościach i formach udzielanej pomocy w gminie, podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.

Głównym celem programu jest ograniczenie skali problemu i skutków przemocy w rodzinie, gdyż przemoc jest

zarówno następstwem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i należy do kategorii zachowań o dużej szkodliwości społecznej. W trakcie realizacji poprzedniego programu zauważono potrzebę kontynuowania działań informacyjnych i profilaktycznych.

Istotnym celem programu jest również zwrócenie uwagi na fakt, iż przemoc w rodzinie występuje we wszystkich klasach społecznych. Co prawda nadal ofiarami przemocy w rodzinie stają się przeważnie kobiety i dzieci, niemniej jednak coraz częściej przemoc rodzinna dotyczy także mężczyzn, osób starszych i niepełnosprawnych.

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy między instytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym tym problemem oraz edukację i profilaktykę mieszkańców gminy Janowice Wielkie.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało diagnozą zjawiska przemocy na terenie Gminy Janowice Wielkie. Program Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Janowice Wielkie ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2021-2025.

II. PODSTAWA PRAWNA I MERYTORYCZNA TWORZENIA GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn.zm) Definiuje ona pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec jej sprawców. Ustawa określa zadania poszczególnych organów. Do zadań obowiązkowych należy:

- Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Pozostałe akty prawne działające na rzecz ofiar i sprawców przemocy to:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020, poz. 1876 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. 2020r., poz. 1444),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r, Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz U. z 2020r. poz. 1359),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. r. Nr 180, poz. 1245).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997.78.483 ze zm.)

Program jest skorelowany z następującymi Programami:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Janowice Wielkie na lata 2015 - 2022;
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii oraz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Janowice Wielkie,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (Dz.MP z 2014r. Poz. 445).

III. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

W literaturze tematu wymieniane są cztery terminy najczęściej używane w odniesieniu do aktów przemocy: „agresja” (aggression), „przemoc” (violence), „przymus” oraz „przemoc o charakterze przestępczym” (criminal violence).

Przemoc domowa, zwana też przemocą w rodzinie, to „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie to jednorazowe albo

powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Światowa Organizacja Zdrowia formułuje definicję przemocy, zgodnie, z którą jest to „celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu, lub przeciwko grupie, lub społeczeństwu, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie i śmierć, ból fizyczny, zaburzenie rozwoju lub deprawację”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- Jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działają,
- Jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą,
- Działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej,
- Osoba, wobec której stosowana jest przemoc doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych,

Formy przemocy:

- Przemoc fizyczna - np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni lub innych niebezpiecznych narzędzi, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, wyrzucanie z samochodu, gaszenie papierosa na osobie, nieudzielenie koniecznej pomocy.

- Przemoc psychiczna - np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie bezprawnych gróźb np. zabiję cię, szantażowanie zabójstwem, przekonywanie o swojej bezkarności.

- Przemoc seksualna - definiowana jest, jako wymuszanie kontaktów o charakterze seksualnym wbrew woli danej osoby, a także kontynuowanie aktywności seksualnej bez jej zgody, gdy nie jest w pełni świadoma lub gdy obawia się odmówić.

- Przemoc ekonomiczna - np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb członków rodziny.

- Zaniedbywanie – niezaspokajanie podstawowych potrzeb egzystencjalnych oraz świadome nieudzielenie pomocy w sytuacjach trudnych, w potrzebie. Przejawia się w niedostarczaniu odpowiedniej ilości pożywienia, braku dbałości o higienę, niezapewnieniu odpowiedniego ubioru, w braku dbałości o zdrowie, itp.

Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz dopuścił się przemocy wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie obserwują, że przemoc kształtuje się w oparciu o charakterystyczny schemat, który określa się mianem cyklu przemocy.

IV. CYKL PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc domowa rzadko jest czynem jednorazowym. Wiele przeprowadzonych badań wykazało, że przemoc w rodzinie ma tendencje do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

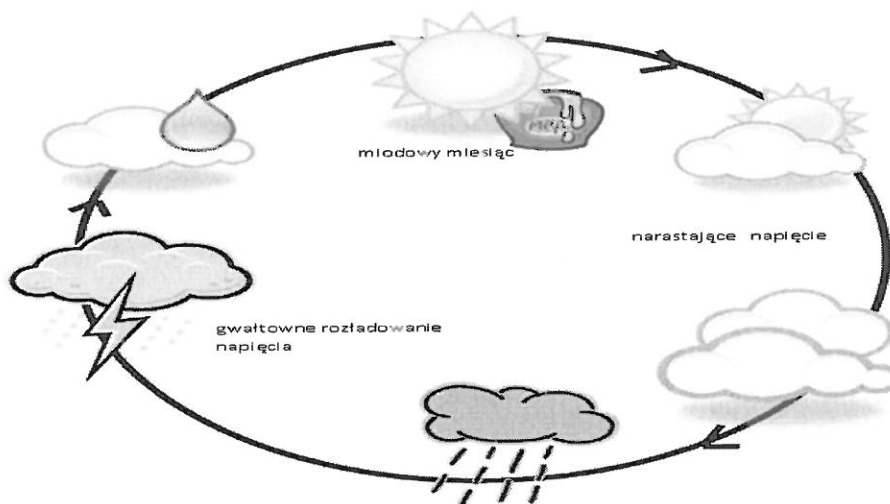
1. Faza narastania napięcia – jest to początek cyklu, czas wyczuwalnego wzrostu napięcia oraz natężenia sytuacji konfliktowych, które mają różne podłoże i charakter. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów. Sprawca staje się coraz bardziej poirytowany i agresywny, prowokuje kłótnie i awantury. Ofiara natomiast próbuje ratować domową atmosferę, próbuje uspokoić sytuację spełniając wszystkie oczekiwania sprawcy przemocy, stara się poprawić sprawcy samopoczucie. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.
2. Faza gwałtownej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji. Poirytowany dotąd sprawca wpada w szał, traci całkowicie kontrolę nad swoim zachowaniem i może pobić, zranić, okaleczyć ofiarę, dokona strasznych czynów nie licząc się ze skutkami swoich agresywnych działań. Atak agresji sprawcy wywołuje drobne, mało istotne wydarzenie, które powoduje u sprawcy bardzo gwałtowny gniew. Zachowanie sprawcy staje się nieprzewidywalne a upust agresji może przybrać formę przemocy fizycznej. Po akcie przemocy ofiara jest w szoku, nie może uwierzyć w to, co się wydarzyło. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość. To etap, w którym zwykle ofiara przemocy wzywa policję, poszukuje pomocy, podejmuje decyzję o opuszczeniu

domu, o uruchomieniu sprawy karnej lub rozwodowej.

3. Faza miodowego miesiąca – jest to faza skruchy ze strony sprawcy i okazywania miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego co się stało i zaklina się, że to już się więcej nie powtórzy, przeprasza, obiecuje, przynosi kwiaty. Ofiara, która zazwyczaj bardzo często kocha sprawcę, wierzy w te zapewnienia. Na tym etapie ofiara przemocy czuje się bezpieczna i traktuje całe zdarzenie, jako pewien incydent, co osłabia jej czujność.

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, a jego bezpośrednim skutkiem są najczęściej wszelkiego rodzaju urazy fizyczne i psychiczne. Osoby będące ofiarami przemocy charakteryzują się nadmierną czujnością, mają niską samoocenę, są zamknięte w sobie i nieufne. Ofiary mają poczucie winy, często odczuwają w stosunku do sprawcy przemocy ambiwalentne poczucie lojalności, są podporządkowane wobec niego.

Rys.1. Cykl przemocy w rodzinie

V. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Janowice Wielkie

Do określenia zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu gminy objętych wsparciem m.in. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Janowicach Wielkich. Diagnoza oparta jest wyłącznie na danych statystycznych gromadzonych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Janowicach Wielkich.

Tab. nr 1. Liczba ludności Gminy Janowice Wielkie w latach: 2017-2020 (w tym rok 2020 do dnia 30.11.2020)

L.p	Rok	Liczba ludności
1	2017	4 206
2	2018	4 177
3	2019	4 182
4	Dane na dzień 30.11.2020	4 128

Źródło: Dane uzyskane z Ewidencji ludności Gminy Janowice Wielkie - zawierają informację o ludności, która zamieszkuje fizycznie i faktycznie w gminie Janowice Wielkie (meldunek na czasowo i stałe)

Liczba ludności na dzień 30.11.2020 roku wynosi 4 128 osoby w tym: 2 067 kobiet i 2 061 mężczyzn. Analiza liczby mieszkańców gminy jasno wskazuje, iż rozkład płci jest bardzo podobny z nieznaczną przewagą kobiet.

Tab. nr. 2. Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w 2020 roku stan na dzień 30.11.2020 r.

L.P	Przedziały wiekowe	Liczba osób
1	0-17	727
2	18-60 kobiety	1 162
3	18-65 mężczyźni	1 380
4	pow. 60 roku życia kobiety	570
5	Pow. 65 roku życia mężczyźni	289

Źródło: Ewidencja ludności Gminy Janowice Wielkie

W przypadku gminy Janowice Wielkie najczęstszymi przyczynami kierującymi ludzi do skorzystania z pomocy GOPS są: ubóstwo i bezrobocie. Z pomocy korzystają również osoby niepełnosprawne, które posiadają stopień niepełnosprawności, osoby, które borykające się z długotrwałą lub ciężką chorobą i prowadzeniu gospodarstwa domowego. W naszej gminie nie odnotowano trudnej sytuacji życiowej z powodu sieroctwa. W niektórych rodzinach objętych pomocą społeczną występuje jednocześnie kilka z wyżej wymienionych przyczyn. Problemy te wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacjom krytycznym w życiu jednostek i zbiorowości.

Tab. nr. 3. Powody trudnej sytuacji życiowej rodzin w latach 2017-2020 (rok 2020 na dzień 30.11.2020)

L.p.	Wyszczególnienie Rodzaj dysfunkcji	2017		2018		2019		2020 na dzień 30.11.2020 r.	
		Rodziny	Osoby	Rodziny	Osoby	Rodziny	Osoby	Rodziny	Osoby
1	Ubóstwo	77	133	65	118	59	96	40	57
2	Bezdomność	6	6	6	6	4	4	5	5
3	Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	31	6	33	5	28	3	17
4	Bezrobocie	51	91	45	92	41	77	29	41
5	Niepełnosprawność	39	63	34	56	26	40	26	39
6	Długotrwała choroba	13	27	19	30	13	22	15	27
7	Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychow.	25	41	11	30	11	32	7	19
8	Rodziny niepełne	10	21	6	15	4	10	4	9
9	Rodziny wielodzietne	1	9	1	8	1	8	1	8
10	Alkoholizm	24	27	21	27	20	26	14	17
11	Przemoc w rodzinie	1	9	2	10	0	0	1	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS. Sprawozdania MPiPS-03.

Powyższe dane wskazują, że kwestia ubóstwa jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy, kolejnym przeważającym powodem jest bezrobocie, a następnie niepełnosprawność i długotrwała choroba, alkoholizm.

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Janowice Wielkie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz funkcjonujący w jego ramach Zespół ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie zwany Zespołem Interdyscyplinarnym.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że na dzień 30 listopada 2020 roku Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego odbyli 7 posiedzeń. Zdecydowaną większość tzw. "Niebieskich Kart" zakładają przedstawiciele Komisariatu Policji.

Dane przedstawione poniżej nie oddają w pełni skali przemocy domowej na terenie gminy Janowice Wielkie.

Prowadzone działania lokalne i ogólnopolskie powodują zmianę świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemyanych ofiar przemocy do ujawnienia takich spraw. Z drugiej jednak strony, z obserwacji pracowników socjalnych i członków zespołu wynika, że zjawisko to często pozostaje nieujawnione ze względu na to, że ofiary wstydzą się, boją, często nie wierzą w skuteczność pomocy.

Z analizy treści przekazanych Niebieskich Kart wynika, że sprawcami przemocy są mężczyźni a ofiarami kobiety w jednym przypadku dziecko. Przemoc wkrada się także do tzw. „dobrych rodzin” o wysokim statusie materialnym i społecznym. Z przebiegu spotkań ZI wynika, że interdyscyplinarność ma wiele zalet – szybki i pełny przepływ informacji pomiędzy służbami społecznymi, możliwość podjęcia działań zaplanowanych i skoordynowanych, niepowielających się i wykluczających się wzajemnie. Podsumowując, można stwierdzić, OPS w Janowicach Wielkich dostrzega konieczność kompleksowego wspierania swoich podopiecznych i ich rodzin oraz podjęcia stosownych działań w celu wzmocnienia relacji rodzinnych, propagowania prawidłowych wzorców rodzicielskich i nabywania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Zdiagnozowanie środowiska lokalnego pozwoliło na skoncentrowanie działań na wybranych grupach ryzyka oraz dopasowanie ich do potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej. Analiza danych pozyskanych ze wszystkich instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy potwierdza, że najczęstszą przyczyną przemocy jest spożywanie alkoholu, który sprzyja występowaniu agresji.

Na dzień 30.11.2020r. w sześciu rodzinach rozpoczęto procedury Niebieskiej Karty. Przyczynami były: awantury, kłótnie, obelgi, szarpanina, nadużywanie alkoholu, walka z bronią oraz stosowanie przemocy w rodzinie, w których musiały interweniować służby mundurowe.

Poniższa tabela obrazuje realizację NK w latach 2017-2020.

Tab. nr 4. Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” na terenie gminy Janowice Wielkie w latach: 2017-2020 (w tym rok 2020 na dzień 30.11.2020 r.)

Liczba środowisk	2017	2018	2019	2020 na dzień 30.11.2020 r.
Ilość założonych „Niebieskich Kart”	14 rodzin	10 rodzin	9 rodzin	6 rodzin
Ilość osób - ogólnie	39	37	29	27
w tym:				
• osób dorosłych	22	20	18	20
• dzieci	17	17	11	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Najczęstszym powodem wszczęcia procedury Niebieskiej Karty był alkoholizm i awantury, co wiązało się z koniecznością współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rzecz kierowania na leczenie odwykowe, aby przeciwdziałać zjawisku przemocy domowej.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące okresu realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w odniesieniu do problemu przemocy obrazujące występowanie tego zjawiska w gminie jak również podjęte działania skierowane na pomoc oraz niwelowanie skutków.

Tab. nr 5. Dane z Realizacji wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” na terenie gminy Janowice Wielkie w latach: 2017-2020 (w tym rok 2020 na dzień 30.11.2020 r.)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Ilość osób doznających przemocy (rodziny)	28	27	20	21
Liczba osób stosujących przemoc	11	10	9	6
Liczba osób, które skorzystały z porad PK- wsparcie i pomoc dla osób dotkniętych przemocą (wszyscy)	20	17	18	10
Konieczność udzielenia schronienia	0	0	0	0
Skierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	10	10	9	7
Skierowanie do GKdsRPA	10	8	4	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do rodzin i osób, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym: dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie, społeczności lokalnej.

VII. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Obszar Gminy Janowice Wielkie.

VIII. CEL GŁÓWNY PROGRAMU I ZADANIA

Celem ogólnym Programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w Gminie Janowice Wielkie oraz ochrona osób zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie, który będzie osiągalny poprzez realizację celów operacyjnych tj.:

1. Podniesienie świadomości społecznej mieszkańców, zmiany postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Podejmowanie działań na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
3. Podejmowanie działań na rzecz osób, co, do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny: 1 Podniesienie świadomości społecznej mieszkańców, zmiany postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.		
L.p.	Działanie	Zadanie
1.1.	Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Janowice Wielkie	<ul style="list-style-type: none"> - Aktualizowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Janowice Wielkie. - Upowszechnianie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy. - Udział w konferencjach, kampaniach społecznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - Przekazywanie informacji o instytucjach pomocowych. - Współpraca z jednostkami, instytucjami, stowarzyszeniami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Cel operacyjny 2. Podejmowanie działań na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie		
2.1.	Ochrona i pomoc osobom/rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie poradnictwa: socjalnego, rodzinnego, psychologicznego, prawnego
2.2.	Prowadzenie Zespołu Interdyscyplinarnego	<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie interwencji w środowisku - procedury „Niebieska Karta”. - Opracowywanie i realizacja planu pomocy. - Monitorowanie rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie. - Prowadzenie dokumentacji działań rodzin doświadczających przemocy w rodzinie. - Współpraca z służbami, instytucjami, stowarzyszeniami przeciwdziałającymi przemocy w rodzinie. - Rozpowszechnianie informacji o instytucjach pomocowych. - Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. - Zapewnienie opieki małoletnim doświadczającym przemocy w rodzinie.

		- Zapewnienie wsparcia psychologicznego, poradnictwa, rodzinnego, socjalnego, pedagogicznego
2.3.	Zapewnienie edukacji w zakresie wzmocnienia opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców	- Organizowanie i kierowanie do udziału w szkoleniach, warsztatach. - Udzielanie indywidualnych porad, konsultacji. - Udzielanie informacji o instytucjach i organizacjach prowadzących edukację z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - Nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie – zawieranie umów, porozumień.
Cel operacyjny 3. Podejmowanie działań na rzecz osób, co, do których istnieje podejrzenie że stosują przemoc w rodzinie		
3.1.	Podejmowanie interwencji wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie	- Stosowanie procedury „Niebieska Karta”. - Prowadzenie poradnictwa o konsekwencjach stosowania przemocy. - Informowanie o możliwościach udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodz. - Kierowanie wniosków do GKRPA. - Udzielanie pomocy terapeutycznej osobom podejrzany o stosowanie przemocy w rodzinie.
Cel operacyjny 4. Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		
4.1.	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- Organizowanie szkoleń. - Formy doskonalenia poprzez udział w szkoleniach i konferencjach zewnętrznych. - Udział w superwizji, coachingu, grupach wsparcia.

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY PROGRAMU

1. Wzrost prawidłowych postaw i zachowań oraz poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemu przemocy w rodzinie.
2. Ograniczenie społecznej tolerancji na zjawisko przemocy w rodzinie.
3. Podniesienie świadomości rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych.
4. Zapewnienie nieodpłatnego poradnictwa osobom uwikłanym w zjawisko przemocy w rodzinie.
5. Wzrost liczby osób profesjonalnie przygotowanych do pracy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie jak również stosujących przemoc w rodzinie.

X. WSKAŹNIKI PROGRAMU

1. Opracowanie diagnozy na podstawie danych z jednostek i instytucji w zakresie zjawiska przemocy na terenie gminy.
2. Liczba upowszechnionych materiałów informacyjnych.
3. Liczba zamieszczonych informacji na stronie internetowej.
4. Liczba przeprowadzonych konferencji i kampanii na temat przemocy w rodzinie.
5. Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, pogadanek, spotkań informacyjnych.
6. Liczba osób korzystających z programów z zakresu prawidłowych metod wychowawczych.
7. Liczba udzielonych porad w tym socjalnych, pedagogicznych, rodzinnych, psychologicznych.
8. Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”
9. Liczba przeprowadzonych posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego.
10. Liczba rodzin objętych monitoringiem w związku z przemocą w rodzinie.
11. Liczba osób w tym dzieci i młodzieży uczestniczących w programach profilaktycznych.
12. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w trybie art. 12a (ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).
13. Liczba osób, którym przekazano informacje o możliwości udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.
14. Liczba wniosków skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
15. Liczba zorganizowanych szkoleń dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

16. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie organizowanych przez instytucje zewnętrzne.

XI. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorzy:

- 1) Urząd Gminy Janowice Wielkie
- 2) Zespół Interdyscyplinarny,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Janowicach Wielkich
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowicach Wielkich
- 5) Punkt Konsultacyjno-Informacyjny (działający na terenie Gminy)
- 6) Szkoła Podstawowa im . W. Rutkiewicz w Janowicach Wielkich
- 7) Ośrodek Zdrowia w Janowicach Wielkich

Ponadto zakłada się, że realizatorzy Programu będą ściśle współpracowali z:

- Sądem Rejonowym w Jeleniej Górze
- kuratorami sądowymi przy Sądzie Rejonowym w Jeleniej Górze
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze
- Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze
- radami sołectkimi,
- parafiami,
- specjalistami z zewnątrz.

XII. FINANSOWANIE

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Program będzie finansowany ze środków własnych Gminy pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, w tym ze środków unijnych.

XIII. MONITOROWANIE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 stanowi podstawę działania na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie i jest realizowany przez instytucje i organizacje zobowiązane do podejmowania działań w tym zakresie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowicach Wielkich do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu, począwszy od 2022 r.

XIV. UWAGI KOŃCOWE

Podstawowym zadaniem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków jej stosowania. By było to możliwe niezbędna jest współpraca różnych instytucji, placówek i organizacji, które mają w swoich zadaniach szeroko rozumianą pomoc rodzinie – szczególnie rodzinie będącej w kryzysie.

Powyższy Program winien być traktowany, jako otwarty proces, który powinien być poddawany okresowym weryfikacjom i aktualizacjom ze względu na to, iż rozwiązywanie problemów społecznych ma postać długofalową. Przeciwdziałanie przemocy należy prowadzić w sposób wyważony z zachowaniem wszelkich procedur prawnych, gdyż podjęte działania i decyzje nie mogą powodować skutków odwrotnych od zamierzonych.